

LAITISET

Laitisten Sukuseuran julkaisu numero 35 2/2009

Sukujuhlassa Laukaassa Varjolan tilalla 26.7.2009

Sisältö

Puheenjohtajan terveiset	2
Sihteeriltä	4
Laitisten sukuseuran sukkokous ja -juhla ensikertalaisen silmin	6
Sukukokouksen palautekysely 2009	11
Elma Laitisen runoja	12
Saimi Laitinen (synt. 5.5.1923) nukkui pois	12
"Mualiman navalta" sukuseuran hallitukseen	13
Sukuseuran hallitus	14
Miten sukututkimuksen aloittaminen onnistuu	16
Haaste	18
Vuoden 1936 pilkkukuumel-epidemia Kangasniemellä	19
Lentokoneella etelään, osa 2	25
Onnea sukuseuran jäsenille	28

Puheenjohtajan terveiset

Hyvät Laitiset,

Kesä on taas vääjäämättömästi takana ja tätä kirjoitettaessa kelloja on jo käännetty talviaikaan tunnilla taaksepäin. Syksyn loskakelit ovat hyvällä alulla, mutta talvi antaa vielä odottaa itseään – näin ainakin täällä Pohjois-Savossa – monien Laitisten syntysijoilla.

Menneen kesän 2009 sukutapahtuma pidettiin heinäkuun lopussa Laukaassa Varjolan tilalla, jossa Laitisten sukuseuran viralliseen sukkokoukseen ja sukujuhlaan osallistui Laitisia laajasti ympäri Suomea. Viikonlopun tapahtumaan kuului lauantaina sukkokous ja iltaristeily, sekä sunnuntaina varsinainen sukujuhla. Huolimatta tapahtuman osallistujamäärän hienoisesta vähenemisestä, saimme viettää mukavaa kesäviikonloppua vaihtelevien säiden vallitessa. Kaikissa tilaisuuksissa oli paikalla myös uusia ”ensikertalaisia”, joka on myös hieno asia. Tarkemmin kesän tapahtumasta kertovat toisaalla tässä lehdessä mukana olleet ”ensikertalaiset” ja kuvia tapahtumasta löytyy tietysti Internetistä osoitteesta www.laitistensukuseura.fi sukuseuran kotisivuilta.

Laitisten sukuseuran jäsenmäärä on pysynyt tällä vuosituhanalla suunnilleen ennallaan, mutta silti sukujuhlien osallistujamäärä on ollut hienoisessa laskussa koko 2000-luvun. Kuitenkin valtakunnasta löytyy sellaisiakin sukuseuroja, joissa tilaisuuksiin on vuosi vuodelta tullut enemmän osallistujia. Väen vähenemistä Laitisten virallisista kokouksista ja juhlista on Laitisten joukossa osin selitetty eri yhteyksissä nykyajan viestiyhteyksien helppoudella – ”ei tarvitse enää välttämättä lähteä sukujuhliin, kun yhteyttä voi pitää niin helposti puhelimella ja sähköpostilla”. Samoin tarvittaessa vaikkapa ”kasvotusten” jutustelukin hoituu Internetissä esim. Skypen avulla, niin ei välttämättä tarvitse lähteä paikan päälle edes ”toista katsomaan”. Yhtenä syynä väen vähenemiseen on pidetty myös nykyajan elämän tyyliä, jossa sukulaisten välinen kanssakäyminen on vähentynyt.

LAITSET-LEHTI, *Laitisten sukuseura Ry:n lehti*

Päätoimittaja Juha Laitinen, Laitisten Sukuseura Ry:n puheenjohtaja

Toimitus ja taitto: Viestitär Ky, 050-353 4941, www.viestitar.fi

Paino: Suomen graafiset palvelut Oy, Kuopio

ISSN 0786-3055

Olipa syynä Laitisten yhteisöllisen aktiivisuuden hiipumiseen mikä tahansa, niin pienen "skarppaamisen" paikka meillä varmaan olisi tulevaisuudessa. Kesän sukkokouksessa Erkki Laitisen esittämä vetoomus "jäsenhankintakampanjasta" löytyy myös tästä lehdestä. Erkin vetoomus, jossa jokainen sukuseuran jäsen "velvoitetaan" hankkimaan vähintään yksi uusi jäsen sukuseuraan, on hyvä idea. Tämän kampanjan avulla saamme varmasti tulevaisuudessa lisättyä myös tapahtumien osallistujamääriä.

Kesän tapahtumassa kerätyn palautteen mukaan osallistujat olivat pääosin tyytyväisiä tapahtumaan ja sen järjestelyihin. Kiitokset tästä kuuluvat kaikille tapahtuman järjestelyihin osallistuneille, mutta suurin kiitos kuuluu kuitenkin teille – hyvät paikalla olleet - te teitte mukana olollanne tapahtumasta onnistuneen. Myös jatkossa hyviä ajatuksia ja ideoita sukuseuran toiminnan kehittämiseksi tarvitaan edelleen. Kehitetään tulevia kokoontumisia edelleen Laitisten omien toiveiden ja ajatusten pohjalta.

Kesällä virallisessa sukkokouksessa valittiin myös uudet edustajat sukuseuran hallitukseen seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi. Uusiksi jäseniksi hallituksesta jättäytyneiden tilalle valittiin Jouni kakkonen, Jouko Laitinen, Juhani Laitinen, Kalevi Laitinen, ja Kari Laitinen. Entisistä jäsenistä jatkavat vielä mukana Juha Laitinen, Teuvo Halttunen ja Tuula Launokari-Laakso. Järjestäytymiskouksessa uuden hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Juha Laitinen Kuopiosta ja varapuheenjohtajaksi Teuvo Halttunen Jyväskylästä. Sihteerinä toimii jatkossa Tuula Launokari-Laakso ja Elvi Laitinen hallituksen ulkopuolelta jatkaa vielä rahaston hoitajana. Uuden hallituksen tarkempi esittely on toisaalla tässä lehdessä.

Tulevien vuosien yhtenä haasteena on edelleen uusien sukututkimuksen tekijöiden löytäminen. Muutaman viime vuoden aikana uusia tutkimuksia ei juuri ole tuotu esiin, vaikka Laitistenkin osalta "tutkimatonta sarkaa" varmasti vielä löytyy. Siispä lopuksi vielä vetoomus niille Laitisille, joilla käytettävissä on ylimääräistä aikaa - lähtekää mukaan vaikkapa sukututkimuskursseille, joilta varmasti löytyy hyödyllistä tietoa siitä, miten sukututkimuksen tekemisessä pääsee alkuun. Kaikki pienemmätkin tutkimustulokset ja selvitykset ovat arvokkaita. Sukututkimuksen aloittamiseen lisää ohjeita löytyy erillisessä jutussa tässä lehdessä.

Juha Laitinen

Sihteeriltä!

Hyvät Laitisten lehden lukijat

Kesä on takanapäin, joululaulettu kovaa vauhtia ja tuossa tuokiossa kirjoitetaan vuosi 2010. Vuosi 2009 oli sukukokousvuosi ja kokoonnuimme Laukaan Varjolaan viettämään sukukokousta ja yhteistä sukujuhlaa. Sukukokouksessa valittiin myös uusi hallitus, josta lehdessämme tuonnempana.

Sateen hieman piiskatessakin sukukokoukseen osallistujia olivat päivät kaikesta huolimatta onnistuneet. Sukukokoukseen osallistujille tehtiin kysely siitä, että miten jatkossa haluttaisi sukukokouksia kehittää ja miten usein ja millaisina ne haluttaisi järjestää. Tuloksia kyselystä selvitetään myös toisaalla lehdessämme. Vastanneiden kesken arvottiin palkinnot syyskuun hallituksen kokouksen jälkeen.

Palkintoina oli Laitisten vaakunalla varustettuja lautasliinapaketteja I:lle 3 kpl, II:lle 2 kpl ja III:lle 1 kpl. Arvonnassa onnetar suosi seuraavia henkilöitä:

- 1. palkinto:** 3 kpl lautasliinapaketteja,
Lea Launokari, Kirkkonummi
- 2. palkinto:** 2 kpl lautasliinapaketteja,
Tajja Nykänen, Kotka
- 3. palkinto:** 1 kpl lautasliinapaketti,
Hannu Laitinen, Hankasalmi

Palkinnot on postitettu voittaneille ja onnea vielä kerran kaikille.

Yhdistyksemme pitkäaikainen sihteeri Elvi Laitinen oli jo alkuvuodesta ilmoittanut luopuvansa sihteerin tehtävistä. Hallitus muisti Elvi Laitista kukin ja sukuseuran viirillä erinomaisesta työstään Laitisten sukuseuran hy-

väksi. Uusi hallitus piti järjestäytymiskokouksen sunnuntaina Varjolassa ja valitsi uudeksi sihteeriksi Tuula Launokari-Laakson. Työtävät ovat haasteellisia, mutta tukea ja turvaa varmasti saan edelliseltä sihteeriltä.

Toivotan kaikille rauhaa joulunalusai-
kaa ja menestystä uuteen vuoteen. Ottakaa rohkeasti yhteyttä sukuseuran asioissa.

Tuula Launokari-Laakso

JÄSENASIAT

Sukuseuran jäsenasioita hoitaa sukuseuran **rahastonhoitaja** Elvi Laitinen:

Jäseneksi sukuseuraan voi liittyä maksamalla jäsenmaksun Laitisten Sukuseura ry:n tilille: **Nordea 104730-30624**. Ulkomailta maksettaessa **IBAN FI24 1047 3000 0306 24**. Ilmoita nimesi, osoitteesi ja syntymäaikasi lisätietoina, että maksu ja jäsenyys tulevat oikein jäsenrekisteriin.

Jäseneksi voi liittyä myös sukuseuran kotisivuilla Internetissä www.laitistensukuseura.fi osoitteessa. Jäsenmaksu on 12 jäsen/vuosi tai 120 ainaisjäsenmaksu.

Ilmoita myös osoitteen muutokset joko soittamalla tai postista saatavilla osoitteenmuutuskorteilla, jotka kulkevat postitse maksutta, tai sähköpostilla sukuseuran rahastonhoitajalle: elvi.laitinen@surffi.fi. Postiosoite: Elvi Laitinen, Kovalanmäentie 267, 41500 Hankasalmi as, puhelin 040 5090 160.

SAATAVILLA OLEVIA SUKUTUOTTEITA:

Pöytästandaari, hinta 30 euroa + postikulut.

Sukuviirit lipputankoon 4m. (tanko 8-9m.) 70 euroa ja 5,5m (tanko 11-12m) 75 euroa + postitus. Värit; Savo ja Karjala.

Lautasliinat,

- koko 41x41 cm, värit; valkoinen, viininpunainen ja pieni määrä tummansinisiä ja persikkaa. Hinta 10 euroa/100 kpl ja 5 euroa/50 kpl + postitus. Lautasliinan kulmassa on sukuvaakuna painettuna hopealla.

- Koko 33x33 cm, persikka ja vaaleansininen. Hinta 5 euroa/100 kpl ja 2,5 euroa/50 kpl + postitus. Lautasliinan kulmassa sukuvaakuna on painettuna mustalla.

Tuotteet ovat tilattavissa sukuseuran sihteeriltä.

SAATAVILLA OLEVIA SUKUJULKAISUJA:

Pohjois- Savon Laitisia, Kotalahden sukukirja,

tekijä Eino Laitinen, kirjaa voi tiedustella puh.03 4355 781/ Saimi Laitinen.

Kangasniemen ja Hankasalmen Laitisten Sukukirja I + Sukupuukirja

yhdessä 20 euroa + postitus, tekijä Jarmo Ahlstrand,

Kangasniemen ja Hankasalmen Laitisten Sukupuukirja

erikseen 17 euroa + postitus.

Karjalan Satumailta, Laatokan rannoilta, Impilahden Laitisen suku,

tilaukset Jarmo Paikkala, email:jarmo.paikkala@luukku.com.

Laitisia vuosisatain saatossa I (1995), esittelee Ylä-Luostassa eläneitä Laitisia ja sieltä 1799 Laukaaseen muuttaneita, selvitys myös sukuhaaran esi-isistä vuodesta 1561 alkaen. Varhaisvaiheet ovat yhteiset Iisalmen, Nilsin ja Varpaisjärven sukuhaarojen kanssa.

Hinta on 24 euroa + postikulut.

Tilaukset ja tiedustelut: Markku Laitinen, Likolahdentie 4, 44150 Äänekoski, puh. 050 5263 314, Teuvo Laitinen Rauniokuja 10, 70910 Vuorela tai tlaitine@dnainternet.net, puh. 017 4651 176

Laitisia vuosisatain saatossa II

RautavaaranYlä-Luostan sukuhaaran täydentävä julkaisu (1998) sisältää Juukaan 1800-luvun puolivälissä siirtyneen sukuhaaran tiedot jokseenkin täydellisinä. 40 sivua, sukutauluja, kuvia ja Aina Laitisen matkakertomus 1921 Siperiasta Suomeen. Tiedot ovat koonneet Aulis ja Hilikka Kukkonen Lappeenrannasta sekä Aune Martikainen Valtimolta. Hinta 10 euroa + postikulut.

Tilaukset ja tiedustelut: Aulis Kukkonen, Savonkatu 30A2, 53100 Lappeenranta, puh. 05 4520 802. Molemmat kirjat on painokuntoon toimittanut Jarmo Paikkala.

Laitisten sukuseuran sukukokous ja -juhla ensikertalaisen silmin

Lauantaina sukukokouksessa

Oli harmaa aamu, kun lähdin äitini ja enoni kanssa Hankasalmen Halttulasta 25.7.2009 ajamaan kohti Varjolan tilaa Laukaassa. Mitä lähemmäksi päädyimme Laukaata, sitä synkemmäksi sää muuttui, ja alkoi sataa vettä oikein kunnolla. Vähän kello 11 jälkeen saavuimme Kuusaankosken rannalle, jossa Varjolan tila sijaitsee.

Miten olinkaan päätynyt tähän tilanteeseen? Olen ollut suhteellisen pienestä pitäen kiinnostunut siitä, ketkä ovat esi-isiäni, mutta kiinnostus on jäänyt muiden asioiden varjoon. Tänä keväänä kuitenkin sain inspiraation haastatella vanhempiani ja laittaa ylös heidän muistamansa tiedot omista suvuistaan ja sukulaisistamme. Sitten kuulin, että Hankasalmen Laitisista on tehty tutkimusta, internetistä löysin sitten sukuseuran ja sen teettämän tutkimuksen. Samalla huomasin, että tänä vuonna järjestetään myös sukujuhla. Otin yhteyttä sukuseuran sihteeriin Elvi Laitiseen ja tilasin häneltä Hankasalmen ja Kangasniemen Laitisten sukukirjan. Elvi muistutti myös tulevasta kesän sukujuhlasta ja kutsui mukaan juhlaan.

Äitini on joskus sanonut halunneensa käy-

dä juhlassa, niinpä sitten kysyin, haluaisiko hän tällä kertaa tulla mukaan juhlaan, jos lähtisin hänen seurakseen. Hän vastasi kyllä ja sai veljensäkin innostumaan lähtemään mukaan.

Niinpä sitä sitten oltiin Varjolan tilan parkkipaikalla sateisena kesäpäivänä. Vähän jännitti, kun ajatteli, että tilaisuudessa ei taida olla ketään entuudestaan itselle tuttua henkilöä. Mutta rohkeasti juoksimme autosta sisälle, jossa Elvi Laitinen otti kokoukseen ilmoittautuvat henkilöt vastaan. Ja sitten se tapahtui, melkein heti kärkeen Elvi esitti tiukan kysymyksen: "Haluaisitko lähteä mukaan sukuseuran hallitukseen?". Menin sanottomaksi, mutta Elvi antoi onneksi ruokailun verran aikaa miettiä asiaa.

Ilmoittautumisesta siirryttiinkin suoraan lounaspöydän ääreen. Lounas oli seisovan pöydän antimia – kylmät alkupalat ja salaatit, muutama lämmin ruokavaihtoehto, jälkiruoka ja kahvi. Lounas oli oikein maittava ja runsas. Enpä usko, että kenellekään jäi nälkä tuon lounaan jälkeen.

Lounaan jälkeen kävin sanomassa Elville, että olen käytettävissä hallitukseen, jos uutta verta tarvitaan. Sen jälkeen menimmekin tutustumaan entisen navetan ylisille, jossa olivat varsinaiset kokous- ja juhlatilat. Lisäksi siellä oli sukututkijain näyttely/harrastetori, jolle oli kerätty erilaisia sukuseuran myyntituotteita, myynnissä olevia sukututkimuksia, sekä joidenkin henkilöiden tekemiä ennen julkaisemattomia selvityksiä suvustaan. Torilla oli myös tietoa sukututkimuksen aloittamisesta ja joidenkin sukulaisten harrastuksista lehtiartikkeleita ja muuta välineistöä.

Varsinainen sukukokous alkoi kello 13 Var-

jolan navetan ylisille kunnostetussa kokoustilassa. Tupa tuli täyteen kokousvieraista, itse tunsin oloni aluksi kovin nuoreksi, vaikka en ihan nuorukainen enää olekaan. Itse sijoitauduin tyypilliseen suomalaiseen tapaan takariviin, jottei vaan tule turhan helposti huomatuksi. Myöhemmin huomasin, että valittu paikka ei ollut paras mahdollinen - välillä oli vähän vaikea kuulla, mitä edessä puhuttiin.

Kokouksen alussa meinasi syntyä ongelmanpoikanen, koska seuran sääntöjen mukaan sukkukokouksen puheenjohtajana ei saa toimia kukaan seuran hallituksen jäsenistä, joten kokouksen puheenjohtajan löytäminen vaati pientä etsintää. Tästä huolimatta puheenjohtaja saatiin valittua suhteellisen nopeasti. Pestin otti vastaan virkeä ja reipas Armas Laitinen Rautalammita, jonka 85. syntymäpäivä oli sukkukokousviikonloppua seuraavana maanantaina. Armas hoiti tehtävänsä erinomaisesti, vaikka välillä suuri tila aiheuttikin sen, että kaikki puheenvuorot eivät tahtoneet kuulua edestä taakse asti tai päinvastoin.

Itse kokous sujui pääasiassa lakisääteisten asioiden läpikäymisellä – kuluneiden tilikauden tilien ja tulevien vuosien budjettien hy-

väksymisellä sekä hallituksen jäsenten valitsemisella. Hallitus uusiutuikin melko paljon, hallituksesta jäi pois viisi entistä jäsentä ja heidän tilalleen valittiin uudet jäsenet. Kaiken virallisen osuuden lisäksi uusi hallitus sai kokoukselta evästystä siitä, mihin suuntaan toimintaa kehittää jatkossa. Oltiin vähän huolestuneita siitä, miten sukkukokoukseen ja -juhlaan osallistuneiden määrä on ollut hieman laskusuunnassa; kuten myös sukkuseuran jäsenkunnan lukumääräkin. Erkki Laitinen heitti kokousväelle haasteen – jokainen kokoukseen osallistunut hankkii seuralle yhden uuden jäsenen. Lisäksi keskusteltiin sukkututkimuksen tilanteesta, koska viime vuosina sitä ei juuri ole ollut. Yleisöstä heitettiin joitakin ideoita, miten virkistää tätä toimintaa. Kokouksen päätteeksi sukkuseura muisti kokouksen puheenjohtajaa syntymäpäiväkukilla. Kokonaisuutena kokous meni sopuisasti ja jouhevasti läpi, itse olisin ehkä kaivannut kokoukselta enemmän vapaamuotoista keskustelua seuran toiminnasta ja sen kehittamisestä.

Lauantain ohjelma jatkui illalla risteilyllä Kuusaan kanavalta Jyväskylään m/s Suomen Suvi -laivalla. Tähän ohjelmaan en osallistu-

nut, vaan suuntasimme äitini ja enoni kanssa takaisin kohti Hankasalmea. Risteilyosuudesta kertoo seuraavassa toinen ensikertalainen sukukokousosallistuja, Kari Laitinen Kuopiosta.

Lauantaina ilta-risteilyllä

Lauantaina klo 17 lähdimme iltaristeilylle Kuusaan kanavalta Jyväskylään. Ennen lähtöä sää oli vähän sadetihkuinen, mutta rankimmat sateet olivat tuolloin jo ohi. Siinä laivalaiturilla tähysimme kanavaa, jonka päässä m/s Suomen Suvi laiva jo näkyikin pienenä pisteenä. Laivan tultua lähemmäs havaitsimme sen olevan aivan hyväkokoinen sisävesilaiva.

Laivassa oli noin parisataa matkustajapaikkaa, joten mahduimme sisälle mainiosti, varsinkin kun muita matkustajia oli vähän. Asetuimme laivan alakannelle, jossa aloitimme ruokailulla. Ruokailun lomassa pöydistä kuului Laitisten iloinen puheensorina. Laivan yläkannen näköalaravintola olisi tuntunut houkuttelevalta, mutta sää ei ollut tällä kertaa siihen sopiva.

Makoisan ruokailun päätyttyä sain vaihtaa

kuulumisia mm. Armas Laitisen kanssa. Hän kertoi olleensa mm. perustamassa Ylä-Luostan-Höylän tiehanketta. Tämän tien varrella-han oma synnyinkotinikin sijaitsee.

Laivasta käsin saimme ihailla paikallista luonnonkaunista vesimaisemaa. Enpä enää ihmetellyt, miksi Laitiset ovat aikoinaan halunneet muuttaa tänne.

Saavuimme Jyväskylään, missä bussi oli odottamassa meitä. Heti kun pääsimme bussiin, alkoi rankka vesisade - meitä onnisti jälleen. Matkalla Varjolaan saimme vielä kuljettajalta aimo annoksen paikallistietoutta, sopivasti huumorilla höystettynä.

Risteily oli täyttänyt tehtävänsä hyvin osana lauuntain ohjelmaa.

Sunnuntaina sukujuhlassa

Sunnuntaiaamu valkenikin sitten jo ihan erinäköisenä kuin lauantai, aurinko näytti meille kasvonsa. Aamuherätys oli aikaisempi, sillä ensimmäisenä ohjelmanumerona oli seppeleen lasku sankarihaudalle, minkä jälkeen vuorossa oli jumalanpalvelus Laukaan kirkossa. Sukuseuran puheenjohtaja ja sihteeri kävivät laskemassa seppeleen sankarihaudalle.

Jumalanpalveluksessa oli mukana ”vierastyövoimaa” – suvun jäseniä. Saarnan piti pastori Petri Laitinen, Turun Henrikin seurakunnasta, diakonissa Tuula Laitinen avusti ehtoollisen jakamisessa, Elvi Laitinen ja Liisa Hänninen lukivat päiväntekstin, Reijo Laitinen lauloi jumalanpalveluksen aluksi kanttorin säestyksellä, Niilo Laitisen johtama Sinitienmusisoiijat puolestaan lauloi kuorona. Kirkonmenojen jälkeen siirryimmekin sitten varsinaiselle juhlapaikalle.

Sukujuhla alkoi lounaalla seisovasta pöydästä. Pöydän antimet olivat runsaat, monipuoliset ja maittavat kuten lauantainakin. Leppoisan ruokailuhetken jälkeen oli pieni tauko, jonka aikana pöydät ja tuolit järjesteltiin uudestaan, jotta kaikki osallistujat voisivat nähdä paremmin ohjelman.

Varsinainen ohjelma alkoi komeasti yhteislaululla, Laitisten suvun kunniamarssilla. Sen jälkeen sukuseuran puheenjohtaja Juha Laitinen Kuopiosta toivotti vieraat tervetulleeksi lyhyellä puheella. Ohjelma koostui tällä kertaa musiikki- ja tanssiesityksistä, runon lausunnasta ja juhlaesitelmästä.

Aluksi Niilo Laitisen johtama kuoro Sinitienmusisoiijat esitti kolme kappaletta. Kuoro lauloi kauniisti ja koskettavasti. Sinitienmusisoiijien jälkeen oli juhlaesitelmän vuoro. Siitä vastasi filosofian maisteri Erkki Laitinen. Hän kertoi vanhoista eräreiteistä sekä uittoväylästä Keitele-Päijänteen -kanavaan. Kyse on samasta kanavasta, jota pitkin lauantai-

illan risteily osittain kulki. Kanavan historia on vaiherikas, etenkin suunnitteluvaihe, johon kului aikaa moninkertaisesti enemmän kuin itse varsinaiseen rakentamiseen. Esitys oli mielenkiintoinen ja mukaansatempaava, vaikka ennen esitelmää vähän mietitytti, pysykö mielenkiinto koko esityksen ajan.

Seuraavaksi esiintymisvuoron saivat Urpo Leinonen ja Marja-Leena Koskinen. Urpo on äitinsä puolelta Rautavaaran Ylä-Luostan Laitisia. He ovat parina menestyneet sarjassaan Suomen mestaruustasolla vauhdikkaammissa paritansseissa. Tällä kertaa he kuitenkin tanssivat perinteistä suomalaista tangoa. Oli hienoa katsoa parin sulavaa ja tunteikasta liikehdintää parketilla.

Varsinaisen ohjelmaosuuden päätti sukuseuran monivuotisen hallituksen jäsenen Reijo Laitisen lausuntaesitys. Reijo oli pukeutunut osuvasti vanhan isännän asuun, mikä viritti katsojan odottavaan tunnelmaan. Ohjelmassa oli Lauri Pohjanpään ja Otto Mannisen runoja. Reijo esitti runot loistavasti eläytyen ja latautuneesti.

Lopuksi Teuvo Halttunen esitti juhlan päättösanat, minkä jälkeen lavalle kutsuttiin sukuseuran hallituksesta tässä sukokokouksessa poistuneet pitkäaikaiset jäsenet. Heidät palkittiin sukuseuran hyväksi tekemästään työstä Laitisten sukuseuran pöytästandaarilla. Sukuseuran sihteerin tehtävät jättäneelle, mutta rahastonhoitajana vielä jatkavalle Elvi Laitiselle ojennettiin "puolivälin" kukat pitkästä ja ansiokkaasta työstä sukuseuran hyväksi.

Palkitsemiset olivat lisäohjelmanumerona ja näistä johtuen ohjelmasta meinasi kokonaan unohtua päätöslaulu, Keski-Suomen kotiseutulaulu. Toinenkin pieni ongelma havaittiin ennen kuin laulua päästiin aloittamaan, nimittäin säestäjä oli jo ehtinyt poistua paikalta, mutta onneksi vieraiden joukosta löytyi tilanteen pelastaja, päivän toisen tehtävän saanut pastori Petri Laitinen, joka kylmil-

tään hyppäsi koskettimiston ääreen ja hoiti säästämisen mallikkaasti. Kaiken kaikkiaan ohjelma oli hyvin rakennettu ja monipuolinen, mielenkiinto säilyi koko ajan. Ohjelman päättyessä oli mukava olo – taidanpa tulla toistekin.

Jouni Kakkonen

Kari Laitinen

SUKUKOKOUKSEN PALAUTEKYSELY 2009

Kesän sukkokouksessa kerätystä palauttekyselystä on tehty yhteenveto, jonka perusteella pystymme jatkossa kehittämään sukuseuran toimintaa entistä paremmin. Vastanneiden kesken arvottiin palkinnoksi sukuseuran myyntituotteita. Voittajien nimet julkaistaan tässä lehdessä "sihteeriltä" palstalla.

Saadun palautteen mukaan enemmistön mielestä kesän 2009 sukutapahtuman paikka, tilat ja järjestelyt olivat hyviä, ja suuri osa vastaajista piti myös ohjelmistoa ja tiedotusta hyvinä. Vain muutama yksittäinen vastaaja esitti kritiikkiä tiloista ja ohjelmistosta. Kokoustilan ilmastoinnista ja lämpötilasta tuli joitain moitteita, ja kokouksen osalta toivottiin enemmän aktiivisempaa keskustelua.

Tulevat sukkokoukset tulisi palautteen mukaan edelleen järjestää joko heinäkuussa, tai elokuussa, ja yli puolet vastaajista kannatti tapahtuman järjestämistä kaksipäiväisenä. Enemmistön mielestä tapahtuma tulisi myös edelleen jatkossakin järjestää jossain Keski-Suomessa.

Ylivoimainen enemmistö vastaajista toivoo ohjelmiston sisältävän musiikki-, ja tanssiesityksiä, juhlaesitelmän, jumalanpalveluksen, sekä seppleenlaskun. Vain hieman vähemmän kannatusta saivat laivaristeily ja lausuntaesitykset, mutta näitäkin toivotaan ohjelmistoon. Lisäksi jotkut vastaajat toivoi-

vat erillistä yllätysohjelmaa mukaan ohjelmistoon.

Myytävien sukutuotteiden osalta ehdottomasti tärkeimpinä nähtiin liput, viirit, pöytästandaarit, lautasliinat, t-paidat ja erilaiset sukujulkaisut. Vähemmän kannatusta sen sijana saivat mm. postimerkit, lompakot, kynät ja pinssit. Silti uusia myyntituotteita toki kannattaa jatkossakin ideoida edelleen.

Sukuseuran internet sivuston kautta ylivoimaisesti suurin osa vastaajista halusi löytää sukuseuran perustiedot, erilaiset saatavissa olevat julkaisut, tietoa myytävistä tuotteista, sekä hallituksen ja muiden yhteyshenkilöiden tiedot. Vähemmän tärkeinä nähtiin keskustelufoorumi, postituslista, jäsenten oma blogi, tai omien kotisivujen julkaisu sukuseuran sivujen kautta. Laitiset-lehden suurin osa toivoo julkaistavan myös internetissä, mutta sen lisäksi ehdottomasti tärkeänä koetaan myös erillinen painettu ja jäsenille postitettu lehti! Yli puolet vastaajista piti nykyistä määrää lehtiä vuodessa sopivana, mutta kolmannes vastaajista esitti myös toiveen, että lehti ilmestyisi useammin.

Esitän kiitokset kaikille kyselyyn vastanneille. Kehitetään toimintaa jatkossa edelleen Laitisten omien toiveiden perusteella.

Juha Laitinen

BETLEHEMIN TÄHTI

*Sinä Beetlehemin tähti,
sinä iloni, aamuni koi.
Sinusta valoa lähti,
ei kirkkaammin välkkyä voi.*

*Ajan ahdinkoihin vaivaan,
Sen valon tuot sydämeen.
Lahja minulle taivaan,
Vaivun loisteesi kirkkauteen.*

*Siinä on niin hyvä olla.
On kosketus taivaan maan.
Ei aika lyö ahdingolla.
Se kirkkaus Jeesus on vaan.*

Elma Laitinen

JOULUIKKUNA

*Jouluikkunaani laitoin
ristin pienen, kultaisen.
Juhlatunnun saatoin
Luoda keskeen kaamoksen.*

*Olkiketjun ripustelin
Huomaamatta päälle sen.
Kera koristeiden elin
Ristin rakkaan peittäen.*

*Näinkö peittyi rihkamalla
Joulun Lapsi ristineen?
Eikö seimen sanomalla
ole tilaa sydämeen?*

Elma Laitinen

Surukseni ilmoitan, että

Saimi Laitinen

(synt. 5.5.1923)

**nukkui pois 3.3. 2009 Jyväskylässä
pitkällisen sairauden murtamana.**

Saimi oli nuorin Mikko (synt. 10.09. 1865) ja Hilma (synt. 14.1.1880) Laitisen neljästä lapsesta. Mikko Laitinen oli rautatien rakentajia ja siksipä perhe on asunut eri puolilla Suomea. Lapset syntyivät myös isän työn mukaisesti, vanhin tytär Alma syntyi 1900 Korpilahdella, seuraana poika Viljo 1909 syntyi Rovaniemellä. Tyyne tytär syntyi taas Laukaassa Hilman kotitalossa Talasniemellä, tällöin rakennettiin Pönttövuoren tunnelia. Nuorin tytär Saimi Syntyi 1923 myös Laukaassa (kirkonkirjojen mukaan), vaikka perhe asui silloin Kuluntalahdessa, Kajaanin maalaiskunnassa. Todennäköisesti Hilma Laitinen kävi vain synnyttämässä Saimin kotonaan Laukaassa.

Saimi jäi orvoksi jo 14 vuotiaana. Isä Mikko Laitinen kuoli Oulussa 1935 ja Äiti Hilma Laitinen syksyllä 1938 Kajaanin sairaalassa. Sodan alla Saimi aloitti kauppakoulun Oulussa, mutta sota keskeytti opinnot ja työtä oli etsittävä henkensä pitimiksi. Apteekin juoksutyttönä, leipomossa ja viimein Toppila Oy:n konttorissa sujui sota-aika. Saimi muutti 1945 Korpilahden Saakoskelle, jossa vierähti 5 vuotta. Poikansa Hannun (synt. 1946) kanssa Saimi muutti Jyväskylään vuonna 1950 ja sai työpaikan ensin Nisulan Leipomosta ja sitten vuoden päästä Harjun Leipomosta (myöh. Sokle Oy). Tässä työpaikassa vierähti sitten yli kolmekymmentä vuotta ja vuonna 1983 Saimi Laitinen jäi eläkkeelle.

Työn lisäksi Saimi Laitinen oli aktiivinen ammatityhdistysasioissa ja mm. pitkäaikainen luottamusmies työpaikallaan. Hän matkusteli paljon euroopassa ja eläkepäivinään lähes säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa joko keski-euroopan kylpylöissä tai etelä auringossa. Saimi eli henkisesti ja tapahtumiltaan rikkaan elämän. Saimi oli oman elämänsä hallitsija sanan varsinaisessa merkityksessä.

Hannu Laitinen

"MUALIMAN NAVALTA" SUKUSEURAN HALLITUKSEEN

Laitisten sukuseuran hallitukseen tulj uutena jäsenenä mukkaan **Kari Laitinen** Kuopijosta. Kari on syntyjää Raatavuaran Ylä-Luostan Laitisia, mutta on asustellut Kuopijossa jo kohta kaks kymmentä vuotta. "Kotikonnuilleen" Ylä-Luostaan hän pittää silti siännöllisesti yhteettä, ja kääpi siellä kotipaikallaan aenakkii muuttaman viikon välein.

Kari toemii **Kuopijon kuululla kaappatorilla** - "Mualiman navalla" - torivalavojana ja vastoo siten "piällepäsmärinä" Kuopijon ja koko Pohjos-Savon keskeesen kaapankääntipaekan toimintoon sujumisesta. Harvinaesessa palveluammatissaan hän vastoo mm. toripaekkamaksuin kerreemisestä, myöjiin ohjoomisesta, er laesten toritapahtummiin ennakkojärjestelyistä, ja yllesestä järjestyksen valavonnasta.

Syntyperäsenä Savolaisena ja luontaesena "supliikkimiehenä" Kari luovii sutjakkaasti kaappijaitten monen laesija asijoeta hoitamassa. Karia voep hyvällä syyllä pittee siis erräänlaisena "tori-piällikkönä" - siis jo muinaisten Laitisten tyyliin - koko laella "heemopiälliköitten sukua"!

Päivittäenen työ Karilla vuatii hyvijä "supliikkimiehen" taetoja, jotka monella Laitisella on geenilöissä jo luonnostaanniin. Eekä lijemmin haittoo sekkää joskus julukisesti Savolaesista esitetty väite, jonka mukkaa; "kun Savolainen puhuu, niin vastuu on kuulijalla"! Tästä monen Laetisennii halliitemasta erityistaejosta on monasti neovottelutilanteissa etua - varsinnii sillon, kun vastuu kysymyksiä pähkäellään jäläkikäteen.

"**Mualiman navan**" torivalavojan "piäkontorj" löötyy torin alta toripysäköennin yhteyvestä. Siitä huolimata isoen aeka työaejasta kulluu ulukosalla torilla sekä kesällä, että talavella. Kari kuulema tykkee työssään erityisesti siitä kun suap olla välillä liikkeellä ulukosallakii, eekä tarvi olla koko aekoo yhen pöyvän iäressä. Torivalvoja vastoo myös torin iärellä olovan Kuopijon kaappahallin vahtimestarin hommista, eli huolehittavvoo "liäniä" kyllä piisoo.

Kuopijon torin kaappiaitten asioita Kari on

hoetanna jo vuojeista 1997 asti, eli alakaa olla jo koko laella tuttu usseempiin kansa. Myös muihen torin "vakioasiakkaetten" kansa on tullu tutuks jo vuosiin aekana, ja mukkaan mahtuu jos jonniilaesta kengänkuluttajjoo. Erlaeset laetapuolen kulukijattii on pääasiassa rikastuttamassa miljöötä, jos eevät oo haetaks kellekkään. Tietysti joskus jootuu ohjoomaan väsyneempiä leppeemään ja toesinnaa kuhtummaa myös virkavaltoo appuun. Pääasiassa tori on kuitennii lepposa paekka kaekille siellä kääville ja oloville.

Yllesä elo myös kaappiailla keskennää on sopusoo ja ermielisyyksiä sattuu harvon, mutta joskus jootuu toemimmaa myös "väljvoughkana" kiistoja setvimässä. Nämäkii tilanteet lutviutuu yllesä aina mallikkaasti, kun hyvän "supliikkimiehen" ominaesuuksiin kuuluu jo itestään selevyytenä hyvän erotuomarin ja sovittelin taejjottii.

Isoja huasteita tulevina vuosina asettaa Karin "tori-piällikön" pestissä Kuopijon kuulun kaappatorin vielä eelleen petroominen; alatorin "pytinkiin" rakentaminen, toripysäköennin luajentaminen, ja kaekki muukiin siihen liittyvä voughkoominen. Rakentamisrevohka kestää aenakkiiin par vuotta ja sen aekana joutuu kaappijaattii tiivistäämmään kojujaan osaks aekoo pelekästään torin toeselle reonalle. Samassa rytkäkässä kaappahallin kuppeessa olova vanaha kalahalli suap myös väestyvä uuvan tieltä. Näetten kaekkiin uuvistusten valamistumisen jäläkeen "Mualiman napa" oottaa entistä ehompana kävijöitä Kuopijoon ja Pohjos-Savvoon.

Tiijä vaekka tulevaisuuvessa suunnitteella olovalle **Super-Tahkolle** matkoovat Pietarin turistit poekkeevat reissullaan hakemaan Kuopijon uuvistetulta torilta - "**Super-Mualiman navalta**" - kalakukon matkaevvääks? Suattaa siis hyvinnii olla, että tulevaisuuvessa tämän Laitisten sukusen torivalavojan pesti luajennoo ja kansaenvälistyy vielä entisestään.

Juha Laitinen

Laitisten sukuse

Juhani Laitinen

projektipäällikkö, eläkeläinen

Laaksotie 37

76100 Pieksämäki

puh: 0400 642 711

email: laitinen.juhani@pp.inet.fi

Rahastonhoitaja (hallituksen ulkopuolinen)

Elvi Laitinen

Kovalanmäentie 267

41500 Hankasalmi

puh: 040 509 0160

email: elvi.laitinen@surffi.fi

"Kangasniemen-Hankasalmen Laitisia"...

Teuvo Halttunen, varapuheenjohtaja

opettaja, eläkeläinen

Varppaaja 7 A 24

40100 Jyväskylä

puh: 040 4112 160

email: teuvohalttunen@hotmail.com

"Kangasniemen-Hankasalmen Laitisia"

Tuula Launokari-Laakso, sihteeri

työsuojeluvaltuutettu

Vehmaantie 9

19650 Joutsa

puh: 040 7726 417

email: tuula.launokari-laakso@itella.com

"Kangasniemen-Hankasalmen Laitisia"

Jouni Kakkonen

vakuutusmeklari

Läntinen Pitkäkatu 20 C 40

20100 Turku

puh: 040 567 0407

email: jouni.ju.kakkonen@luukku.com

"Kangasniemen-Hankasalmen Laitisia"

uran hallitus

Kalevi Laitinen

metsätyönjohtaja, eläkeläinen
Vesamäentie 15
72300 Vesanto
puh: 040 564 1935
email: Casual12@suomi24.fi
"Suonenjoen Laitisia"

Erkki Laitinen

toimitusjohtaja
Lahnamäentie 11
71960 Lukkarila
puh. 0400 278 730
e-mail: erkki.laitinen@kkw.fi
"Suonenjoen Laitisia"

Kari Laitinen

torivalvoja
Puijonkatu 31 B 49
70100 Kuopio
puh: 500607842
email: kari.laitinen@kuopio.fi
"Rautavaaran Ylä-Luostan Laitisia"

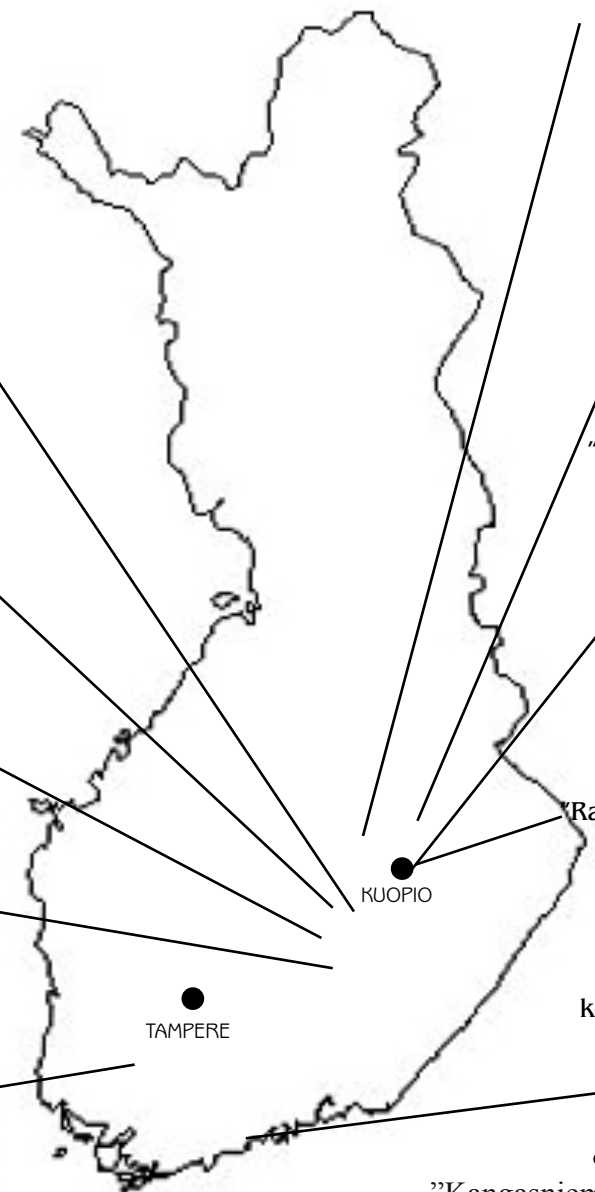
Juha Laitinen, puheenjohtaja

atk-suunnittelija
Ahkioitie 2 A 6
70200 Kuopio
puh. 044 785 6583
email: juha.laitinen@savonia.fi
"Rautavaaran Ylä-Luostan Laitisia"

Jouko Laitinen

kehityspäällikkö, eläkeläinen
Hepokuja 7 A 16
01200 Vantaa
puh: 050 523 6575
email: joukolai@welho.com
"Kangasniemen-Hankasalmen Laitisia"

Sukututkimuksen tekijöitä kaivataan edelleen!

Miten sukututkimuksen aloittaminen onnistuu

- ohjeita aloittelijoille

”Minäkö muka voisin tehdä **sukututkimusta**, kun en ymmärrä, enkä tiedä asiasta juuri mitään?” Valitettavan moni varmasti ajattelee juuri näin, vaikka sukututkimuksen aloittaminen ei välttämättä vaadi mitään erityisasiantuntijan taitoja. Toki harrastuksen edetessä asiantuntijuus kehittyy koko ajan ja työtavat ja menetelmät varmasti jonkin verran muuttuvat, mutta alkuun pääsee kuitenkin hyvinkin helposti.

Suurin haaste harrastuksen aloittamiselle ehkä onkin itse kullakin käytettävissä oleva aika, jota erityisesti vielä työelämässä mukana olevilla on käytettävissä rajallisesti. Myös monet muut harrastukset vaativat veronsa, ja ajan irrottaminen **sukututkimukselle** ei aina ole helppoa. Joskus myös virheellisesti luullaan sukututkimuksen olevan pelkästään vanhojen arkistojen tonkimista, vaikka se on vain osa tutkimusta. Paljon muutakin voi tehdä, pitää tehdä ja kannattaa tehdä jo ennen arkistojen saloihin perehtymistä. Toki erilaiset arkistot ja vanhat asiakirjat ovat kuitenkin merkittävä osa tutkimuksessa.

Jokaisen lähipiiristä löytyy varmasti joitain iäkkäämpiä henkilöitä, joita **haastattelemalla** pääsee hyvään alkuun. Tässä yhteydessä on edelleen hyvä muistuttaa vanhasta sukututkijan perusohjeesta, jonka mukaan ”tärkeintä on ensi haastatella elossa olevia, koska ne jo kuolleet kirkonkirjoista löytyvät eivät karkaa minnekään”. Pienetkin tutkimukset ja sukuselvitykset ovat tutkimisen arvoisia, eikä sen välttämättä tarvitse heti ensi alkuun olla mitään laajaa ja suureellista. Lähipiiriä haastattelemalla voi saa-

da hyvinkin arvokasta tietoa, joka johtaa vähitellen sitten osaksi laajempaa kokonaisuutta.

Internetin tarjoamat ohjeet sukututkimuksen tekijöille ovat tänä päivänä erinomaiset. Aloittelijan kannattaa ensin tutustua mahdollisuuksien mukaan kaikkiin sieltä löytyviin ohjeisiin. Sen jälkeen tietämystä voi tarpeen ja kiinnostuksen mukaan täydentää **erilaisilla kursseilla**.

Internetistä löytyviä hyödyllisiä sukututkimuslinkkejä

Aloittelevan sukututkijan helppo ohjesivusto löytyy www.sukutukimus.fi osoitteesta. Täällä on yksinkertaiset perus ohjeet sukututkimuksen tekijän tärkeimmistä apuvälineistä ja lähteistä.

Paljon enemmän tietoa löytyy **Suomen sukututkimus seuran** sivujen www.genealogia.fi kautta. Sivustolta kohdasta **Tutkimustyö / Aloita sukututkimus** löytyy erinomainen aloittelijan ohje, jossa opastetaan monipuolisesti alkuun pääsemiseen. Noiden ohjeiden avulla jokainen varmasti saa hyvän käsityksen siitä, mitä kaikkea sukututkimukseen kuuluu, mistä voi kysellä neuvoa ja lisäohjeita, sekä minkälaisia yhdistyksiä sukututkijoille on olemassa.

Suomen Sukututkimusseuran sivuilla on myös **Historiankirjat** <http://hiski.genealogia.fi/hiski?fi> (**HisKi**) **tietokanta**, joka kattaa lähes koko maan seurakunnat, mutta tallennustyö on edelleen kesken. **HisKi-projektissa** on tallennettu ja tallennetaan kastet-

tujen (syntyneiden), vihittyjen ja haudattujen (kuolleitten) luetteloita eli ns. historiakirjoja, sekä muuttaneitten luetteloita tietokoneelle. Päätehtävänä on siirtää ns. mustat kirjat eli Suomen Sukututkimusseuran aikoinaan käsin kopioimat kirjat, tietokoneelle. Mustat kirjat alkavat joidenkin seurakuntien osalta 1600-luvulta, mutta useimmiten vasta isonvihan jälkeen 1730-luvulta. Kirjat on yleensä kopioitu n. vuoteen 1850-1860. Projektia varten suurin osa mustista kirjoista on valokopioitu (yhteensä n. 270 000 valokopiota). Hiski palvelussa on myös ohjeet hakujen tekemiseen.

Myös **Suomen Sukuseurojen keskusliiton** sivuston kautta **www.suvut.fi** löytyy myös erittäin paljon aiheeseen liittyvää tietoa ja erilaisia linkkejä. Sivustojen kautta löytyy mm. sukuyhdistysten kotisivuja, sukujen kotisivuja, sukututkimuslistoja, ja sukututkimusohjelmistoja. Tietoa löytyy myös sukuseurojen keskusliiton toiminnasta, erilaisista tapahtumista, sekä julkaisuista.

Mikkelissä toimiva **Karjala-tietokanta** <http://personal.inet.fi/palvelu/karjala-tk/on> tutkimuslaitos, joka tuottaa ja tarjoaa atk-pohjaista väestötieteellistä lähdeaineistoa yliopistolliseen tieteelliseen tutkimukseen sekä sukututkimukseen. Tutkimusyksikön luomaan ja ylläpitämään Karjala-tietokanta -nimiseen tutkimusrekisteriin on tallennettu ja tallennetaan parhaillaan Mikkelin maakunta-arkistossa säilytettävien **luovutetun Karjalan seurakuntien kirkonkirjojen sisältämät tiedot**. Tutkimusrekisteri palvelee monentyyppistä tutkimusta mm. suku- ja nimistötutkimusta ja helpottaa joskus hyvinkin vaikeaselkoisten kirkonkirjojen käyttömahdollisuuksia. Karjala-tietokannan toimintaa ylläpitää Karjala-tietokantasaatiö. Karjala-tietokanta sisältää seuraavat tietokannat: Luovutetun Karjalan kirkonkirjat 1700-1949, Väestötieteellinen tutkimusrekisteri ja Sukututkimuksen tietolähde.

Suomen Sukuhistoriallinen Yhdistys aloitti 2000-luvun alussa Suomen seurakun-

tien *rippikirjoista* kuvattujen mikrofilmien skannaamisen tietokoneelle ja saadun kuvatietokannan siirtämisen Internetiin. Eri alueiden sukututkimusyhdistysten työn tuloksena **digitoidut kirkonkirjat** kuvina ovat jo kattavasti netissä <http://www.digiarkisto.org/sshy/index.htm> osoitteessa. Myös muuta materiaalia on digitoitu.

Vapaa tietosanakirja **Wikipedia** tarjoaa myös osoitteessa <http://fi.wikipedia.org/wiki/Sukututkimus> erittäin kattavan tietopakettin sukututkimuksesta. Sivuston kautta löytyy aiheesta historiatietoa, tietoa sukututkimuksen välineistä, saatavissa olevista tietokoneohjelmistoista, sekä sukututkimusseuroista. Sivustolla on myös viittauksia alan kirjallisuuteen, sekä linkkejä sukutukijoille.

Myös näistä löytyy hyödyllistä tietoa sukututkimusharrastajille

Arkistolaitoksen kansallisarkistolla on myös erikseen sukututkijoita palveleva linkki sivustollaan.

<http://www.narc.fi/Arkistolaitos/kansallisarkisto/tietopalvelu/sukututkimus/>

Sivustolta saa tietoa kansallisarkiston asiakirjoista ja niiden käyttöön saatavuudesta. Arkiston kautta tutkijoiden käyttöön löytyvät mm. kirkon arkistot, voudintilit, maa- ja henkikirjat, tuomio- ja perukirjat.

Väestörekisterikeskus tarjoaa myös paljon hyödyllistä tietoa sukutukijoille. Sen kautta löytyy osoitteesta www.vrk.fi erilaista tilastotietoa Suomessa käytössä olevista nimistä. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan esim. Laitinen nimisiä henkilöitä oli 26.10.2009 kaikkiaan 13156 kappaletta.

Puolustusvoimien Suomen sodissa 1939-1945 menehtyneiden arkisto (**sankarivainajat**) on siirretty nykyisin **Arkistolaitoksen sota-arkistoon** osoitteeseen <http://kronos.narc.fi/menehtyneet/>.

Sukututkimusharrastajien yksityiset sivustot

Erittäin hyviä sukututkijan ohjesivustoja ovat myös monien **yksityisten sukututkimuksen harrastajien omat sivustot**. Hyviä tutustumisen arvoisia ovat esimerkiksi seuraavat:

Sukututkimuksen opettajana toimivan **Kauko Kuuselan** erinomaiset kotisivut osoitteessa: <http://www.tervola.fi/KUUSELA/sukututkimus.html>

Seppo Palanderin sivusto löytyy <http://koti.welho.com/spalande/> osoitteesta. Sivusto sisältää erittäin runsaasti hyviä linkkejä ja ohjeita, sekä erikseen mm. hyvät aloittelijan ohjeet (UKK, "Usein Kysytyt Kysymykset") <http://koti.welho.com/spalande/ukk.html>. Myös linkin "Sukututkimus Suomessa" <http://koti.welho.com/spalande/suomi.html> löytyy erinomaisia aloittelijankin ohjeita.

Tuomo Reinan "Sukututkimus Internetissä – tärkeimpien kotisivujen esittely" on osoitteessa: <http://personal.inet.fi/yhdistys/grondahl-murtola/SukututkimusLinkit.html>

Myös **Jrajalan** "Sukututkijan linkkejä – peruslinkit" sivustolla on valtavasti tietoa sukututkijalle: <http://www.netti.fi/jrajala/suku/sukututkimus.htm>

Edellä mainittujen www-sivustojen kautta saa varmasti hyvän käsityksen sukututkimukseen liittyvistä asioista ja käsitteistä. Jo pelkästään noiden em. sivustojen ohjeilla pääsee jo melkoiseksi "asiantuntijaksi". Rehellisyyden nimissä on myös sanottava, että tiedon valtava määrä vaatii kyllä sulattelua, ja asioihin perehtymiseen vaaditaan varmasti jonkin verran pitkäjännitteisyyttä. On myös hyvä muistaa, ettei ole tarpeen tutkia kerralla "koko maailmaa valmiiksi", vaan kannattaa edetä vähitellen ja kaikessa rauhassa. Pienetkin tulokset ovat arvokkaita, ja kaikki tutkimisen arvoinen kannattaa kyllä tutkia. .

Laitisten sukuseuran tiedossa ei ole tällä hetkellä työn alla olevia laajempia sukututkimuksia. Kuitenkin "tutkimatonta sarkaa" on varmasti edelleen olemassa, ja sen vuoksi on syytä muistuttaa sukuseuran jäseniä sukututkimuksen tekemisen tärkeydestä. Tuokaa rohkeasti julki tekemiänne tutkimuksia ja aloittakaa mahdollisuuksien mukaan uusia. Kaikki suppeammatkin tutkimukset ja sukuselvitykset ovat arvokkaita. Uskon, että viimeistään kolmen vuoden kuluttua pidettävässä seuraavassa suukokouksessa nähdään varmasti jotain uusia sukututkimuksia.

Juha Laitinen

HAASTE

Haastoin viime kesän suukokouksessa kaikki sukuseuran jäsenet jäsenhankintaan. Nyt toistan sen kaikille:

Hanki sukuseuraan vähintään yksi uusi jäsen 30.4.2010 mennessä!

Osallistut samalla arvontaan, jossa on palkintoina upeita sukuseuran tuotteita ja kolme (3) osallistumismaksua seuraavaan suukokoukseen.

Erkki Laitinen, Varpaisjärvi

PS1: Oma osuuttani olen hoitanut hankkimalla kaksi itseäni selvästi nuorempaa ainaisjäsentä tähän mennessä.

PS2: Seuran nettisivuilta löytyy hyvää tukiaineistoa ja jäsentietolomake.

Vuoden 1936 pilkkukuume-epidemia Kangasniemellä

SAATTEEKSI

Näinä H1N1-influenssaepidemian aikoi-na saattaa olla kiinnostavaa kääntää katse 1930-luvun oloihin Keski-Suomessa ja silloiseen pilkkukuume-epidemiaan. Tuo epidemia vaikutti muun muassa isäni äskettäin 90 vuotta täyttäneen serkun ja hänen kahden veljensä kohtaloihin. Epidemian taltuttamisen jälkeen Kangasniemen silloinen kunnanlääkäri Pauli Pylvänen kirjoitti oheisen, Aikakauskirja Duodecimissa vuonna 1937 julkaistun artikkelin.

Vuonna 1936 Kangasniemellä puhkesi pieni pilkkukuume-epidemia, kun Neuvostoliitosta tullut rajaloikkari tartutti taudin kiertelevään mustalaisjoukkoon. ”Mustalaiset sairastivat taudin vuorotellen ja tartuttivat sitä majapainkoissaan. Kesti pari kuukautta, ennen kuin asia selvisi ja joukko saatiin kiinni. Kangasniemellä kulki, ennen kuin taudista mitään tiedettiin, eräs toipumassa oleva siivoton eukko läpi puolen pitäjää. Hän uupui helposti, poikkesi useaan taloon, tiputti täitä joka paikkaan ja tartutti 18 henkeä, ennen kuin hänet saatiin kiinni.” Pilkkukuume tarttui kaikkiaan 45 henkeen, joista 8 kuoli. Menehtyneisiin kuuluivat yllä mainittujen kolmen veljeksien molemmat vanhemmat ja heidän tätinsä, äidin kaksoisisar, joka sai tartunnan hoitaessaan sairastuneita. Myös yksi veljeksistä sairastui, mutta toipui. Orvoiksi jääneet keskenkasvuiset veljekset muuttivat asumaan niin ikään täysorvoiksi jääneiden, hieman vanhempien serkujensa kotitaloon, jossa he asuivat joitakin vuosia ennen lähtöään maailmalle. Serkkujen isä oli kuollut jo aikaisemmin. Tarina kertoo, että jossain vaiheessa huomattiin hevosen olevan talon vanhin asukas. Kaikista nuorista varttui kunnan kansalaisia. Muistetaan siis arvostaa nykyisiä, aivan erilaisia olojamme!

Anja Pajari, Lappeenranta

Lähteet:

Pylvänen, Pauli: Pilkkukuumeesta. Duodecim 7/1937, 728-733.

Laurent, Helene: Suuri täisota. Pilkkukuumeen torjunta Suomessa jatkosodan aikana 1941-1944. Talous- ja sosiaalishistorian pro gradu -tutkielma. Tammikuu 2006. Helsingin yliopisto.

Corazol-Chinin
Ret. Jozarol-Chinin® 225 g
Käyttöohjeet 225 g

Corazol poistaa kiihneen verenkiertoon jännitykseen kohdistuvat sivuvaikutukset, suurentaen lisäksi kinninisuolojen liukenevaisuutta, joten näitä voi ruokottaa eläimistöön vesiliuoksina (ilman uutea) tai taitettuna öljy- ja tarvittaessa verratun seerumin määrää.

Indikaatio:	Annostus:
Vilustumis- ja tartuntataudit,	1 cm ³ 2-3 kerta päivässä.
Influenssa,	
Kuume-epidemia,	
Hinkkua,	
Polttojen heikkous,	
Kuumeiset keskenmenot,	
Leikkauksen jälkeiset	
kuume-epidemia:	

Hinta:
10x 1,1 cm³ 42:50
100x 1,1 .. 325:25
1x10 .. 132:75
Käpupallo 242:75

ORION OY.
Helsinki

Pilkkukuumesta.

Pauli Pylvänen †.

Koska pilkkukuumen liehen useimmille lääkäreille verrattain vieras tauti, lienee paikallaan seuraavassa tehdä selkoa kokemuksistani Kangasniemen epidemiasta keväällä 1936.

Käytettävissäni ei ole ollut kirjallisuutta juuri sanottavasti ja olenkin turvautunut G. JÜRGENSIN Neue Deutsche Klinik -teoksessa vuodelta 1929 olevaan selostukseen tästä taudista. Vanhat kurssikirjat ovat vanhentuneita ja paikkansapitämättömiä useissa suhteissa.

JÜRGENSIN mukaan tauti on lopullisesti selvitetty vasta maailmansodan jälkeen, oltuaan tunnettu varmasti jo 1500-luvun alussa ja rajoittuaan etupäässä sotien aikana laajoina epidemioina.

Tartunnan kuljettajana on, kuten tunnettua, vaateai. Sen elintavoista tiedämme seuraavaa: Se kehittyy munasta 1 viikossa, jos lämpö pysyy 30°—35°:n tienoilla, 25°:n lämmössä sen kehitys vie pari kolme viikkoa ja alle 20°:n lämmössä sen kehitys pysähtyy kokonaan. Siitoskykyiseksi tai kehittyy 8 päivässä. Se munii noin 200 munaa, jos saa olla lämpimässä, alle 15°:n lämmössä se ei muni lainkaan. Tämä on suuriruokainen, syö verta noin joka toinen tunti ja elää 1—2 kk. Kylmässä ja ihmisestä erossa ollen se viettää useita päiviä hiljaiseloa paastoten ja parempia aikoja odottaen. Kuumuutta se ei siedä. 55—60°:n lämpö tappaa täin ja sen munat. Tämä viihtyy parhaiten lähellä ihmisruumista, sen lämmössä, mutta käy kylmässä kankeaksi. Se karttaa korkeakuumeisia potilaita. Kylmä ei sitä tapa, se saa jäätyä useaan kertaan ja virkoo taas lämmitessään. Nälkäkuuri lämpöisessä voi tappaa sen jo päivässä tai parissa, mistä johtuukin, että kesällä näkee yleensä paljon vähemmän täitä kuin talvella.

Purtuaan pilkkukuumesta henkilöä tämä saa tartunnan, sen suolistossa kehittyy »Richetsiä» 5—6 päivässä, ja puremalla jälleen ihmistä se siirtää taudin häneen, kuten sääski malariassa. On todettu, ettei tämä saa tartuntaa ihmisestä taudin itämisaikana eikä liioin toipumisaikana, vaan vain kuumeen kestäessä.

Tiedossani ei ole, tarttuuko tauti suoraan potilaan verestä, mutta suurta vaaraa siitä ainakaan ei liene. Kun verikokeen otto potilaista usein oli hankalaa, veri maksoittui heti ja tarpeellisen verimäärän saa-

miseksi oli monesti pakko avata laskimo, niin kädet olivat useinkin yltä päältä veressä. Pesin ne kyllä heti lysolilla. Aikaisempi käsitys, että myös tain ulosteet siirtäisivät tartunnan, ei pitäne paikkaansa. Tuskinpa silloin kukaan hoitohenkilökunnasta voisi säilyä tartunnalta. Jos säilyy tartunnan saaneen tain puremalta, säilyy tartunnaltakin. On kuitenkin muistettava, että niin hidasliikkeinen kuin tain onkin, sillä on erikoisen hyvä halu vaihtaa isäntää.

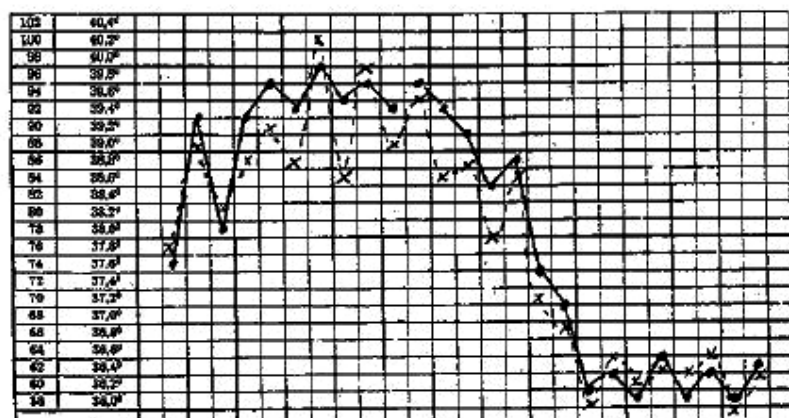
Itä m i s a i k a ihmisessä on keskimäärin 11 vrk. Kun itämisajat yhteensä tekevät runsaan kaksi viikkoa, niin tauti esiintyy 2-viikkoisina sarjoina ja helpottaa siten melkoisesti potilaiden selville saantia.

T a u t i a l k a a päivän pari kestäväällä lievähköllä pahoinvoinnilla, päätä särkee, koko ruumis käy helläksi, oksennuksia voi olla, kuume nousee, kiipeää nopeasti 39—40°:een, päänsärky yltyy usein sietämättömäksi, potilas käy vähän sekavaksi, ja 3—5 päivän kuluttua ilmestyy roseola. Se on aluksi sangen niukkaa, 3—5 mm:n läpimittaisia punaisia pilkkuja, jotka painamalla häviävät. Ensimmäiset pilkut ovat usein vatsalla ja jotenkin harvassa, 10—15 cm:n päässä toisistaan. Pian, muutamassa tunnissa ihottuma tihenee ja leviää yli ruumiin aina kämmeniä, jalkapohjia ja päänahkaa myöten, kasvot sen sijaan jäävät tavallisesti puhtaiksi.

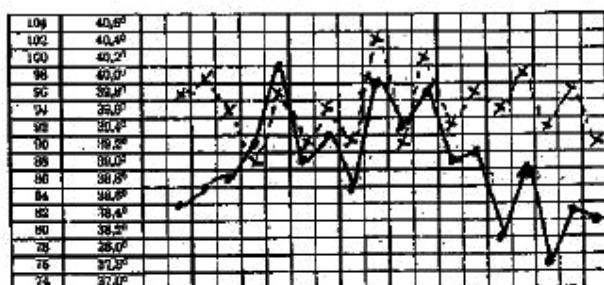
Tällöin tauti on myös saavuttanut vaikeimman asteensa. Potilas makaa mistään piittaamattomana, ei pyydä eikä valita mitään, vastaa kysymyksiin tuskin lainkaan ja senkin hyvin yksisanaisesti. Kasvot ovat turvonneet, syanoottiset, silmät veristävät, huulet rohtuneet, kieli ja suu kuiva ja tahmea, ikäänkuin ruvella, hengitys melko pinnallista, valtimo nauhamainen, pulssi pieni, potilas nyplää sormillaan ja näyttää aivan tiedottomalta. Kun kysymme hänen vointiaan, hän vastaa ihmeeksemme: »hyvin», mutta ei syö eikä juo ilman pakkoa. Tällaisena tila jatkuu päivästä toiseen, ihottuma tummenee, käy ruskeaksi, lopulta likaisen harmaaksi. Kuume pysyy melko tasaisen korkeana, hyppyjä ei käyrässä juuri ilmaannu. Valtimo seuraa kuumetta melko tarkasti. — Ks. seur. sivulla olevia käyriä.

Mitä taudin objektiivisiin oireisiin tulee, niitä on tuon edelläkuvatun yleistilan ja ihottuman lisäksi verrattain vähän. Huomiota ansaitseva seikka on virtsan tutkiminen. Miltei poikkeuksetta se sisälsi albumiinia ja antoi positiivisen diatso-reaktion. Valtimon pienuus tuntuu kummalliselta sydämentoimintaa auskultoidessa. Vaikka sydän tuntuu toimivan melko normaalisti, ei valtimoa tahdo tuntea. Keuhkoista ei kuulu kummempia, vatsa ei ole turvonnut eikä aristava. Ulостetta ei tule ilman apua. Toipilasaikana vatsa on herkempi, aristaa painamalla, ja potilas oksentaa helposti, jos saa muuta kuin juoksevaa ruokaa.

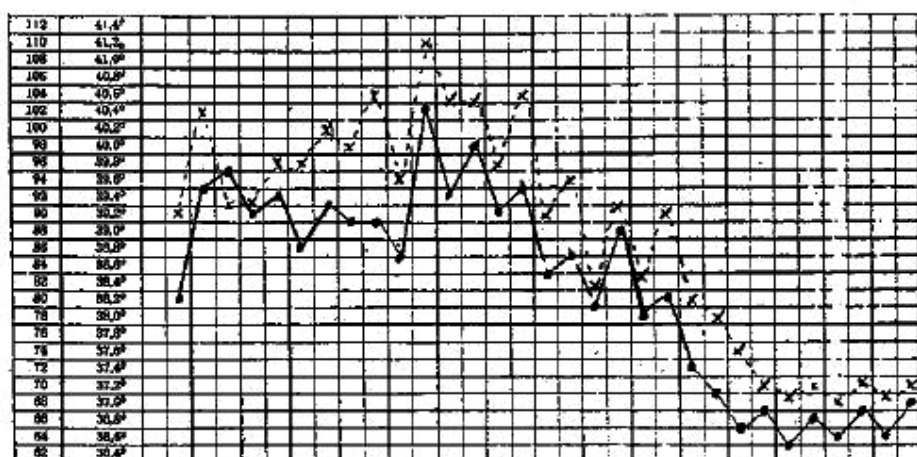
Noin 7—14 päivän kuluttua kuume äkkiä alkaa laskea ja painuu parissa päivässä alle 37°:n. Silti ei potilaan yleistila paljoakaan muutu:

Käyrä 1.

Käyrä 2.

Käyrä 3.

valtimo on yhä pieni, kasvot ja raajat syanoottiset ja potilas yhtä soporöösinen kuin ennenkin. Ellei eksitusta tule — se voi tulla missä vaiheessa hyvänsä — niin potilas alkaa hiljalleen toipua, ottaa suuhunsa juotavaa tyrkyttämättäkin ja vastailee jo kysymyksiin. Hän näyttää kuitenkin edelleenkin äärimmäisen väsyneeltä ja haluaa olla rauhassa. Toipumisaika kestää 10—14 päivää, jolloin potilas hilseilee pientä ohutta hilsettä. Residivejä ei ole koskaan havaittu, ja taudin sanotaan jättävän varman, täyden immuniteetin loppuiäksi.

Aina ei tilanne tietenkään kehity näin kaavan mukaisesti. Useat potilaistani läpäisivät tautinsa melko keveästi, olivat tuskin ollenkaan tai vain 3—4 päivää tajuttomana. Ikä tuntuu olevan sangen ratkaiseva tekijä. Hoitamistani 45 potilaasta 16:n ikä oli 3—24 v.; ja he kaikki paranivat, yksi ainoa hoippui vaikeasti elämän ja kuoleman rajoilla. Yli 50-vuotiaita oli 11 ja heistä kuoli 6. Kahdeksasta parhaassa miehuusikässä olevasta kuoli 2. Potilaani olivat kaikki ruumiillisen työn tekijöitä, maalaisväestöä.

Taudin tuntemiselle tärkeimpänä oireena pidetystä WEIL-FELIX-reaktiosta olen ehkä epäkompetentti sanomaan mitään. Ensimmäisen tapauksen diagnoosi selvisi tuon reaktion avulla. Potilas tuli hoitooni aivan agonessa 5:ntenä sairauspäivänään ja kuoli kohta kun sain verinäytteen otetuksi. Alkuaikoina reaktio antoi hyvinkin luotettavia arvoja (1 : 1000), mutta sitten saatiin 1 : 100 tai alle sekä puhtaita nollia aivan selvistä tapauksista. Asiahan on niin, että Weil-Felix-reaktio, proteusagglunatio, riippuu paljon itse veren seerumista, verenottoajasta, proteuskannasta jne. Näyte olisi otettava noin kymmenkunta päivää taudin alusta, jolloin se antaa varhimmat tulokset. Koetin parilla potilaalla, joilla kliininen diagnoosi oli niin varma kuin olla saattaa ja joilla aikaisempi koe oli ollut 0, 10—12 päivän kuluttua uudelleen, ja sain toisesta 0, toisesta 1 : 10.

Verikokeen otin 15. potilaasta, jotka mielestäni olivat varmoja pilkkukuumetapauksia; niistä tuli 6:sta selvä 0, 4:stä 1 : 10—1 : 100 ja 5:stä 1 : 1000. Ollakseen positiivinen pitäisi tuloksen olla 1 : 200. Kyllästyin koko verikokeeseen, ja niin se jäi ottamatta suurimmalta osalta potilaita. Olen yhä sitä mieltä, että tämä tauti on muuten tunnettava, ei ole aikaa odottaa 10—12 vrk. seerumidiagnoosia, jos tahtoo pystyä jossakin määrin rajoittamaan taudin leviämistä. Ja toiseen negatiivinen tulos ei merkitse mitään.

Taudin komplikaatioista ei liene paljon mainittavaa. Mitään erityistä taipumusta niihin ei liene. Kolmella potilaallani oli keuhkokuume, yhdellä paise sylkirauhasessa. Munuaiset selvisivät toipumisaikana säännöllisesti.

Patologisanatomisesti on pilkkukuumessa löydetty verisuonten intimassa nekrooseja ja niiden ympärillä tulehdusta. Kun

ja kengänrisat. Kangasniemellä vaatetavarat, joita ei voitu keittää, kerättiin saunaan katonrajaan laitetuille orsille, ja löylyä annettiin minkä kiukaasta lähti. 60°:n löyly suomalaisessa saunassa on kuitenkin kova löyly, joka ei pienellä lämmityksellä synny. Talon väki kylvetettiin ja pestiin saippuan ja harjan avulla. Runsaan viikon perästä uusittiin sama siivous. Se onkin tärkeätä, koska täin munien kehitysaika on 8 vrk. Sitäpaitsi talojen asukkaat olivat tarkan valvonnan alaisina 2—3 viikkoa ja heidät eristettiin heti, jos he vähänkin näyttivät huonovointisilta.

Potilaan hiukset pesimme sabadillaetikalla ja muuta ruumista pyyhittiin 1-%:isella etikka- ja 1-%:isella sublimaattiliuoksella. Luulen sen tehoavan, koska sairaala pysyi aivan täyttömänä. — Siivoojat käyttivät työssään osittain suojapukua, osittain tavallista lantatalikkaa apunaan.

Itse puolestani en istunut taloissa lainkaan, varoin vaatteitani koskettamasta mihinkään, päällysvaatteet jätin taloon mennessäni ulos. Matkoilla en mennyt kenenkään rekivällyihin, sillä tiedän hyvin niitä täällä päin käytettävän öisin vuodepeittoina.

Väenkokoukset kiellettiin kokonaan, yksinpä kirkkoakin lämmitettiin hyvin niukalti, jotta kunkin mukanaan tuomat tait eivät olisi pyrkineet ulos omista lämpimistään. Autoilijoita kiellettiin kuljettamasta kuumeisia potilaita minnekään paikkakunnalta.

Epidemiasta selvittyämme pantiin koko pitäjää käsittävä täijahti käyntiin. Talot kuljettiin läpeensä ja puhdistus toimitettiin kuten edellä kerrottiin. Toivottomalta tuntuu kuitenkin koko puuha. Täälläpäinhän esim. saunassakäyntitavat ovat muodostuneet sellaisiksi, ettei tait saunoituksesta ole millänsäkään. Vettä käytetään vain silmien huuhtaisemiseen, ja pesuharjaa ei tunneta. Ihmekös, että kansa vaakaasti uskoo täiden nousevan ihon sisältä, kun saivaret saavat rauhassa kasvaa joka karvan juuressa. Lisäksi näyttää palkattuihin siivoojiin turvautumisesta olevan se haitta, että huolimaton väestö — ja siitähän tässä juuri onkin kysymys — jää kädet ristissä odottamaan ilmaista siivousta ja jättää entisen vähäisenkin puhtaudenharrastuksensa yhteiskunnan tehtäväksi. Olen itse todennut ja kuulut naapuripitäjistä, että keväällä puhdistetuissa paikoissa taitilanne oli syksyllä aivan entisellään. Tuskinpa pulmasta hyväntekeväisyydellä selvittäänkään. Nähdäkseni tarvitaan pakkotoimenpiteitä.

Lentokoneella etelään, osa 2

Aurinkorannikon kuoron viihdekonsertti oli Ferialueen (juhla-alue) perukoilla juhlahallissa. Johtajana Martti Kilpeläinen, piano-säestykset Tuula ja Martti Kilpeläinen, Solisteina Vuokko Sinkkonen, sopraano ja Pekka Lepistö, baritoni. Osa säveltäjistä: Merikanto, Malmsten, Edelman, Kahlman, Lehar, Vainio, Mononen, Kuoppamäki...

Kuoron osaamisen taso on hämmästyttävä. Ja eläkeläiskuorolta olisi odottanut jotakin laimeampaa, sellaista astmaattista kähinnää. Esitys oli kuitenkin puhdikas ja raikuva. Kilpeläisen johtaminen oli ohjelmanumero sinänsä. Huumoria väliin, tietoja säveltäjien ja sanoittajien elämästä, eikä minulla ollut edes kynää mukana.

Suomelalla on monenlaista toimintaa kuoron lisäksi. Mm. luentoja, oma teatteriryhmä, retkiä, liikunta- ja kieliryhmiä, ruokailuja. Ja järjestö pistää "rivit suoriksi", kun apua tarvitaan. Edellisenä vuonna tapahtunut bussionnettomuus työllisti kovasti. Oltiin tulkkeina, tukihenkilöinä ja muutenkin auttamassa.

Kaikki eivät ole etelässä viihtyneet. Useimmiten syynä on ollut yksinäisyys. Olisi mentävä joukkoon mukaan, vaikka sitten "kuunteluoppilaaksi", noin aluksi. Suomelan lisäksi

on ainakin eri uskontosuuntien seurakunnat ja skandinaaviset yhteisöt. Sattuipa niinkin, että "varkaiden markkinoilla" (käytetyn tavaran markkinat) sain paikallisen yhteisön mainoksen: "100% descuento en Pecados" (100% poisto synneistä). "Oferta Valida En Todo Lugar" (Tarjous voimassa kaikkialla).

Asunnon pitäisi olla jossakin Los Bolichesin ja Los Pacosin välimaastossa. Silloin on kohtuullinen matka Suomelan harrastuksiin ja seurakuntakotiin, joka on monipuolinen tietopankki, kuin pieni kirjaston, kahvilan ja lukusalin yhdistelmä. Kysy henkilökunnalta mitä vaan ja vastaus löytyy. Ellei, niin ainakin osoite asiantuntijalle. Los Bolichesissa on junaseisake, muutamat kymmenen metriä alempana "Bussikatu". Bussit 1, 3, ja 5 käyvät Los Pacosissa Suomelan lähetyksillä. Turistinfossa on bussien reittikartat saatavana.

Ranta-alueelle on rakenteilla langaton Internetverkko (Wlan). ADSL- laajakaistan saa parin kuukauden toimitusajalla. Heti sen saa keskusta-alueelle (Ferialta Sohailin linnalle). Heti- toimitus sisältää langattoman modeemin. Kun johdot on ehditty kytkeä, muuttuu yhteys langalliseksi ja nopeus nousee. Liittymä soveltuu vain vakinaiselle asukkaalle kos-

ka on tehtävä 18 kk puhelinsopimus ja sen päälle laajakaistasopimus, kumpaankin suoraveloitutus. Nämä asiat ovat muutostilassa, ensiviikolla voi olla kaikki toisin. Muuan poismuuttanut sai suoraveloituksen loppumaan vain tyhjentämällä itse tilinsä. Onnekas voi löytää netillä ja Suomi.tv:llä varustetun vuokra-asunnon.

Asunnoissa on kivilattiat ja tiiliseinät, lämmöneristys on vähäinen. Talvella muutamat huoneistot ovat kosteita, on homettakin. Ilmanvaihto tapahtuu harvarakenteisen ikkunan ja oven kautta. Wc:ssä ei pyyhe kuivu yhtään, paitsi jos on ikkuna ja se auki. Joskus vessan joutuu tuulettamaan makuuhuoneen kautta. Suihkutilojen katoissa on kosteusvaurioita. Venttiili on, jopa putki katolle, mutta ei imuria. Paperi ei pysy venttiilissä, eikä mitään virtausta ole, paitsi sopivalla tuulella. Uudessa talossa, jossa oli kaksinkertaiset ikkunat, maksoi 20 asteen lämpötilan ylläpito 7 viikon ajalta 43 €. No, tuo luku sisältää kaiken sähkön. Pinta-ala n. 40 m², ajankohta tammi- helmikuu.

Eräänä perjantaina klo 15.30, ilmoitettiin vuokravälityksestä puhelimitse, jotta alapuolen suihkutiloihin tulee meiltä vettä. Saako Fontanero tulla ennen neljää? Suomalainen putkimies tuli täsmällisesti ja totesi, ettei meiltä löydy vikaa. Paineli alempaan huoneistoon ja kohta oli takaisin meillä. Alakerran katossa oli kuivunut kosteusjälki, jonka asukas oli tänään bongannut. Kattolevyn takana viemärin liitos kostea kondenssivedestä, tuskin on vuotoa. "Tilannetta on seurattava." Eristämättömässä viemäriässä kylmää vettä ja suihkun höyryt pääsevät viemärin pintaan - pisaroita siinä tiivistyy. Tilanne ei parane seuraamalla.

Meillä on vessassa lievä viemärin haju, joka ei poistu, vaikka kaiken pesee moneen kertaan. Syyksi arveltiin Fontaneron kanssa suihkun, biden ja pesualtaan yhteistä hajulukkoa. Paremminkin sitä, että hajulukko on

liian kaukana noista kaikista. Yhteensä monta metriä avointa viemäriä tietysti haisee.

Märkätilojen tulisi olla keittiön seinän takana, silloin kuumavesijohto on lyhyt joka hanelle, mutta useimmille hanoille on 6 metriä! Ja boileri on katon rajassa lämmittämässä kattoa, vaikka lattialla paleltaa.

Parvekkeen oven ulkopuolella saattaa olla muovisäleinen rullaverho. Se liikkuu johteissa ja on tuulen kestävä, säleissä on pieniä reikiä. Yöllä tällä voi pitää ilman raikkaana ja rosvot ulkona. Ovi parvelle auki, verho alas ja hyvin nukuttaa. Kuitenkin, jos asuu kupilakatujen ympäröimässä korttelissa, tulee tuhannen ruoan tuoksu ja miljoonan ryypyn jälkikaiku.

Miksi etelään talveksi? Suurin syy on lämpö. Tuulta, sadetta ja koleutta voi olla. Pakkanen, liukkaat kelit ja lumi puuttuvat rannalta. Erityisesti keuhko-, sydän- ja reumasairaat voivat paremmin. Lääkkeiden määrää voi vähentää, jopa lopettaa niiden käytön. Monet kokevat täältä löytämänsä ystävät ja yhteisöt hyviksi.

Välimeren keskisyyvyys on 1430 m ja suurin syvyys 5121 m meren keskiosassa Joonianmerellä, keskilämpötila 12-14 °C. Suezin kanava liittää välimeren Intian valtameriin ja 14 km leveä Gibralttarinsalmi Atlanttiin.

Välimeri kuivui n. 6 miljoonaa vuotta sitten ainakin 8 kertaa n. 1,5 miljoonan vuoden sisällä. Gibralttarin salmi avautui ja sulkeutui Afrikan laatan ja Euraasian laatan liikkuesssa. "Portin" ollessa kiinni, Välimeren vesi haihtui n. tuhannessa vuodessa ja satoi muualla nostaen merenpintaa 12 m. "Portin" avautuessa vesi syöksyi vajaan kahden kilometrin korkeudesta Gibralttarin salmen läpi ja vettä tuli 40 000 km³ vuodessa.

Välimerellinen kulttuuri on lähtöisin Foinikiasta, Mesopotamiasta ja faraoiden Egyptistä. Muinainen arabialais – islamilainen kulttuuripiiri on antanut paljon vaikutteita länsimaiseen kulttuuriin. Itäisten maiden kulttuuri

on enemmän uskonto- sidonnainen, kuin läntisten maiden kulttuuri. Kummassakin on samoja asioita ja kehityskulkuja. Vaikutteita on vaihdettu joka suuntaan. Eurooppa on tainnut saada jopa nimensä heprealaisesta sanasta èreb, joka tarkoittaa auringonlaskua. Asumme siis laskevan auringon maassa. Vastaavasti meiltä katsoen itäiset maat (orient) ovat auringonnousun maita. Jos haluaa lukea jotakin epätavallista ja syvällistä, sopinee vaikka Predrag Matvejevic: Välimeren previaario. Sisältönä on mm. unohtuneita kieliä, muinaista arkea, merenkulkua, oliiviöljyn piirtämiä rajoja, unohtuneita merihirviöitä, maantiedettä ja onnellisten saaria. Enemmän tietoa antaa Herodotoksen Historiateos.

Kesäksi hepoasteiden korkeapainevyöhyke liikkuu pohjoiseen ja tulee Välimeren ylle. Välimeren ilmasto muistuttaakin kesällä Saharan ilmastoa, mutta päivälämpötilat jäävät alemmiksi, aurinkoa ja poutaa kyllä riittää. Talvella epävakainen polaaririntama tulee pohjoisesta Välimerelle tuoden mukanaan sateita ja liikkuvia matalapaineita. Sää on kuin syksyisessä Keski-Euroopassa. Talveksi subtrooppinen korkeapaine siirtyy Välimereltä Saharan eteläpuolelle aiheuttaen savannien kuivuuden.

Monet karavaanarit ovat joului-helmikuun Afrikassa, mutta eivät mene Marokkoa etelämmäksi. Etelämpänä on oudompaa, kulttuurishokki uhkaa. Afrikkaan kuulemma pa-

lataan lämmön vuoksi. Meren äärellä ei aina ole paljon lämpöäkään, mutta Saharan "ranalla" on. Sielläkin karavaanareita asustaa. Yöt ovat kylmiä, mutta päivällä on hellettä. Vuoristossa on luntakin. Kahden kilometrin korkeudella on tavattu 1.8 m korkeita ausrusvalleja.

Simultaanitulkkaus on tullut käyttöön Malagan alueella. Siitä on apua terveysasemilla ja hätänumeroon 112 soittaessa. Suomeksi ja ruotsiksi tulkkaus on vain ma-pe klo 8-18. Palvelu on vasta aloitettu, toimineeko? Tiedot 19.2.2009 UusiFuengirola- lehdestä. www.uusifuengirola.fi

Paluumatka aloitettiin matkustaen junalla Malagan lentoasemalle. Junamatka on suoremmin hinnoiteltu kuin taksikyyti ja suorempan juna kulkeekin. Seisakkeelta lähtöselytykseen on melkoinen matka, mutta apua saa, jos laukut painavat liikaa.

Koneen lähtö myöhästyi hieman, ehkäpä runsaiden matkatavaroiden vuoksi. Hiihtolomalta palaajia oli paljon ja heillä surfilau-doista alkaen vaikka mitä. Laskevien ja nousvien koneiden välistä vuoromme kuitenkin löytyi. Lentoperämies kääntää koneen kiitoradalle ja kohta mennään. Lentomooottori on mainio peli. Kaasuja kauhomalla se paiskaa ison konerumiluksen taivaalle. Noustaan pilvien yläpuolelle ja kohta pilvimatto loppuu. Pieniä valoryppäitä näkyy siellä täällä ja tuolla viimein jokin isompi, ihmeen selvärajainen, kuin jättiläislinnoitus - Madrid. Vantaalle saavuttiin etuajassa, oli lennetty myötätuulessa. Vastaavasti automatkalla tie liikkuisi meno-suuntaan nopeudella 50 km/h.

Teuvo Halttunen